

Børne- og Undervisningsudvalgets studietur til Aarhus 20.04.2023

Børne- og Undervisningsudvalget gennemførte en en-dagsstudietur til Aarhus, med fokus på Aarhus Kommunes arbejde med Nest på skole og dagtilbudsområdet og projektet "Back to School", der hjælper børn og unge med skoleværing tilbage til et skoletilbud.

Nest

Nest er en metode til at inkludere børn med et specialpædagogisk behov i et alment miljø. Kort fortalt handler det om at tage pædagogik og strukturer som anvendes i eksempelvis gruppeordninger ind i almenklasser. Nøgleordene er vedvarende brug af struktur, tydelighed og visuel støtte, så eleverne hele tiden ved, hvad de skal. Det skal give dem overskud til at lære og indgå i det sociale fællesskab. Samtidig holdes klassestørrelserne meget små, og der er to undervisere i hele undervisningen.

Tid	Tema	Oplægsholder	Uddybning
Kl. 06.00	Transport - Afgang med bus fra Gladsaxe Rådhus. Bussen holder ved indgang 7B. Der serveres et let morgenmåltid i bussen.		
Kl. 10.00	Ankomst på Katrinebjergskolen		
Kl. 10.00-13.00	Nest	Skoleleder Christian Hellum, en lærer/pædagog og PPR-konsulent Stine Clasen.	Præsentation af arbejdet med og i Nest klasserne på Katrinebjergskolen. Besøg i en Nest klasse (uden elever)
Kl. 13.00-13.45	Frokost på skolen		
Kl. 13.45	Transport		
Kl. 14.30	Ankomst til Børn og Unge		
Kl. 14.30-15.30	Børne- og Undervisningsudvalget deler sig i to grupper		
	Gruppe 1: Opstart af Nest på Beder Skole	Skoleleder Lars Lykkegaard	Præsentation af processen omkring oprettelse af Nest klasserne på Beder Skole, hvor der er elever med og uden ADHD
	Gruppe 2: Nest i dagtilbud	Dagtilbudsleder Karin Lykke	Oplæg med erfaringer fra arbejdet med Nest i Dagtilbud.
Kl. 15.30-16.30	Back to school	PPR-psykolog Kitt Nirmala Andresen	Oplæg om erfaringer med den psykologiske indsats for problematisk skolefravær.
Kl. 16.30	Transport - Der serveres sandwich, snacks og drikkevarer i bussen		
Kl. 20.30	Forventet ankomst til Gladsaxe Rådhus		

Oplæg omkring Beder Skole blev aflyst, så alle hørte oplæg om dagtilbud

Nest på Katrinebjerg Skolen

Aarhus igangsatte arbejdet med Nest på baggrund af en politisk studietur til New York i 2014, hvor programmet har kørt i over 15 år. I Aarhus har Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) haft ansvaret for at tilpasse Nest til en dansk kontekst, og i 2016 oprettede Katrinebjergskolen to Nest klasser. 0.a og 0.b begynder med hver 16 elever, hvoraf fire er børn med autismespektrum forstyrrelser, som er visiteret til specialundervisning. De øvrige elever afspejler beboersammensætningen i skoledistriktet.

Særligt for Nest-klasser på Katrinebjerg Skolen

Klassestørrelser: Fra 0. klasse starter 12 børn fra distriktet og 4 visiteret børn med en autismediagnose, der vurderes at kunne trives i en NEST klasse

Klasserummet: Fokus på indretning, visuel støtte, og samarbejde de voksne imellem samt klasserumsstrategier, der understøtter alt det, der foregår både socialt og fagligt.

Samarbejdsstrukturer: Der samarbejdes tæt i teamet omkring de to klasser - blandt andet om planlægning af undervisningen. Der arbejdes ligeledes tæt sammen med PPR omkring generel support. To psykologer deltager på skift i de to klassers teammøder, hver uge i 0. kl. og derefter hver anden uge.

Social Læring: Alle elever med Autisme deltager i tre lektioner om ugen i en særlig undervisning i social læring, hvor man træner strategier på de områder, man ved er udfordrende for børn med en autismediagnose.

Der er to undervisere i alle lektioner. Den lave klassekvotient og de to undervisere finansieres ved at modregne de udgifter som kommunen ellers ville have haft, hvis eleverne skulle gå i en specialklasse (gruppeordning). I 3. klasse kan Nest klasserne få tilført en femte elev med autisme, typisk fra skolens specialklasserække, så der trods et stigende timetal fortsat er en økonomisk sammenhæng i, at have to undervisere, som underviser sammen. Der kan også komme flere elever til, fra distriktsklasserne (almenområdet).

Katrinebjerg Skolen arbejder med Nest tager udgangspunkt

i værdien om, at det ikke er eleverne, der skal passe ind – det er rammerne for undervisningen, der skal tilpasses eleverne.

Tilslutning fra forældre

Katrinebjergskolen har oplevet at tilslutningen til skolen er steget i de år, der er arbejdet med Nest og mange forældre til børn, der ikke er i udfordringer aktivt, vælger skolen til.

Når forældre søger skolen skal tilkendegive om de ønsker at gå i en distriktsklasse, i en Nest klasse eller vil være tilfredse med begge dele. Det er skolens vurdering at forældre, der vælger Nest klasser fordi der er:

- færre børn i klassen
- to voksne i undervisningen
- forældre vurderer, at deres eget barn er særligt sensitiv, og kan profitere af Nest klasserne
- ser en værdi i, at deres børn er i et fællesskab med diversitet
- fordi en eller flere af vennerne skal i en Nest klasse

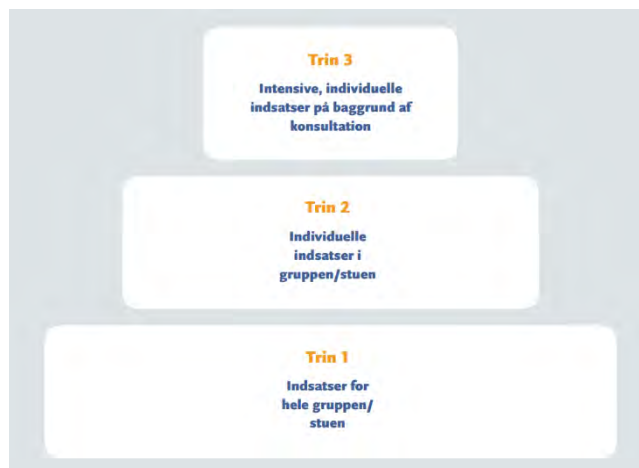
Nest møder dagtilbud

Aarhus Kommune har efter erfaringerne fra Katrinebjerg Skolen overført Nest til dagtilbudsområdet og i første omgang til et dagtilbud, med 8 afdelinger (børnehuse). En af afdelingerne er et specialtilbud.

Værdierne om *at børn gør det bedste de kan, og lykkes de ikke, er det de voksne der skal gøre noget andet, og børn er mere ens end de er forskellige*, er det grundlæggende i for Nest i dagtilbud, som det også er i skoleregii. Det kræver, at der arbejdes med medarbejdernes mindset eksempelvis i forhold til hvordan der skabes deltagelsesmuligheder for børnene hverdagsrutinerne i dagtilbuddene.

Der arbejdes på samme måde som i skolen med en indsatsstrappe med tre trin som vist her. Udgangspunktet er at indsatsen sker for hele gruppen, og først hvis det ikke har en gavnlig effekt kan der sættes indsatser i gang, hvor det enkelte barn understøttes i at deltage i gruppens aktiviteter.

En central del af Nest er samarbejdet mellem to voksne i undervisningen også kaldet Co-teaching. På dagtilbudsområdet er der en længere historik med at arbejde sammen på en stue eller i en gruppe, men de forskellige Co-teaching modeller som ses i nedenstående kan på dagtilbudsområdet anvendes til at skabe en bevidsthed om hvordan samarbejdet i praksis planlægges og gennemføres, ikke mindst så den enkelte pædagog har mulighed for at give et udelt fokus på det enkelte barn eller den gruppe af børn han/hun interagerer med, fordi ansvaret for de øvrige børn er givet videre til en anden.

Fra arbejdshæftet Nest møder dagtilbud udviklet af PPR i Aarhus

Fra arbejdshæftet Nest møder dagtilbud udviklet af PPR i Aarhus

Der er ikke på nuværende tidspunkt igangsat forskning til at følge op på erfaringerne på at implementere Nest i dagtilbud.

Back2School

Back2School er et tilbud om hjælp til alle børn og unge fra 0. til 10. klasse, som har for meget fravær i skolen. Det er et psykologisk interventionsforløb i et samarbejde mellem barnet, forældrene, skolen og en psykolog fra Aarhus Kommune. Et centralt element i tilbuddet handler således om at få skabt en fælles tilgang, hvor barnet og familien tidligere har kunne opleve at der var flere indsatser i gang sideløbende.

Back2School blev udviklet i 2017 i Aarhus, men en række andre kommuner har siden hen også implementeret forløbet.

Forløbet bygger på kognitiv adfærdsterapi og der er en fastlagt på forhånd. Det er forældre selv, der skal kontakte PPR for at få et forløb sat i gang. Dette er valgt fordi motivationen fra forældrenes side er vigtig for at forløbet kan have en positiv effekt.

For at komme i betragtning til Back 2 School skal eleven have et fravær, der opfylder et eller flere af nedenstående kriterier:

- Fire eller flere fraværstilfælde den seneste måned.
- 10 % ulovligt fravær den seneste måned.
- 11 eller flere fraværstilfælde seneste skoleår.
- 10 % samlet fravær det seneste skoleår.

Forløbet vare som udgangspunkt tre måneder, hvilket kan være relativt kort tid, særligt i de tilfælde, hvor eleven har en fraværsudfordring, der er bygget op over længere tid. I nedenstående ses Aarhus Kommunes beskrivelse af et typisk forløb.

Afklaring
Kan familien få et forløb i Back2School?

- ❖ Familien og skolen udfylder spørgeskemaer
- ❖ PPR vurderer, om familien kan få et forløb i Back2School
- ❖ Familien og psykologen planlægger forløbet
- ❖ Skolen bliver kontaklet med information om første skolemøde.

Uge 1
Session 1
Mål og belønninger

- ❖ Psykologen fortæller om fravær
- ❖ Barn, forældre og psykologen udarbejder SMART-mål
- ❖ Psykologen introducerer familien til at bruge belønning

Barn og forældre 1 time

Session 2
Gode rutiner og ros

- ❖ Psykologen arbejder med forældrenes motivation
- ❖ Forældrene og psykologen taler om gode rutiner i hjemmet
- ❖ Forældrene og psykologen taler om ros som motivationsværktøj

Forældre 1,5 time

Uge 2
Session 3
Tydelige krav

- ❖ Forældrene øver sig i at give instrukser og stille krav
- ❖ Psykologen introducerer planlagt ignorering af uhenigtsmæssig adfærd

Forældre 1 time

Session 4
At komme tilbage i skole

- ❖ Psykologen fortæller om undgåelse og eksponering
- ❖ Barnet, forældrene og psykologen udarbejder en eksponeringsplan

Barn og forældre 1 time

Uge 3
Skolemøde 1
Skolens involvering

- ❖ Psykologen informerer skolen om tilgangen i Back2School
- ❖ Skolen, forældrene og psykologen planlægger hvilken rolle, skolen spiller i forløbet

Forældre og personale fra skole (eventuelt barn og/eller andre professionelle) 1 time

Uge 4
Session 5
Psykologisk undervisning

- ❖ Psykologen fortæller om den kognitive diamant og den kognitive grundmodel
- ❖ Psykologen fortæller om andre metoder eller modeller, som er relevante for barnet

Barn og forældre 1 time

Uge 5
Session 6
At komme tilbage i skole

- ❖ Psykologen, forældrene og barnet følger op på det arbejde, der er sat i gang
- ❖ Psykologen fortæller om problemløsning og positive stunder

Barn og forældre 1 time

Uge 7
Session 7
Opdeling efter problematik

- ❖ Psykologen måltreter indsatsen efter barnets hovedproblematik: Angst, depression eller adfærdsproblemer
- ❖ Angst: Arbejde med sikkerhedsadfærd og trappestiger
- ❖ Depression: Arbejde med depressionens onde cirkel og adfærdsaktivering
- ❖ Adfærd: Arbejde med familieregler og opmunttringssystem

Deltagere afhænger af problematik 1 time

Skolemøde 2
Skolens involvering

- ❖ Deltagerne følger op på de beslutninger, der blev truffet på skolemøde 1
- ❖ Deltagerne laver en plan for, hvordan de kan håndtere barnets vanskeligheder

Forældre og personale fra skolen (eventuelt barn og/eller andre professionelle) 1 timer

Uge 8
Session 8
Forældreadfærd

- ❖ Angst: Arbejde med forældreadfærd og normalisering
- ❖ Depression: Psykologisk undervisning om depression hos børn og arbejde med adfærdsaktivering
- ❖ Adfærd: Arbejde med nyt belønningssystem og negative konsekvenser

Forældre 1 time

Uge 9
Session 9
Arbejde med problematik

- ❖ Angst: Planlægge og udføre eksponeringsøvelser
- ❖ Depression: Arbejde med adfærdsaktivering og mål-styrede aktiviteter
- ❖ Adfærd: Arbejde med at problemløse

Deltagere afhænger af problematik 1 time

Uge 12
Session 10
Holde fast i fremskridt

- ❖ Barnet, forældrene og psykologen taler om hvad der virker
- ❖ Barnet, forældrene og psykologen taler om tilbagefald og forebyggelse
- ❖ Barnet og forældrene evaluerer forløbet

Barn og forældre 1 time

Uge 13
Skolemøde 3

- ❖ Deltagerne planlægger, hvordan skolen fortsat støtter barnet i regelmæssig skolegang
- ❖ Deltagerne taler om tilbagefald og forebyggelse

Forældre og personale fra skolen (eventuelt barn og/eller andre professionelle) 1 time

3 mdr. senere
Booster-session

- ❖ Psykologen og familien taler om, hvordan det er gået og hvordan de fortsætter arbejdet
- ❖ Psykologen og familien problemløser, hvis der er opstået udfordringer

Barn og forældre 1 time

Tilbuddet er udviklet i samarbejde med Aarhus Universitet og effekt af Back2School følges tæt. Der er tegn på at Back2School har en positiv virkning i forhold til barnets fravær, men der er endnu ikke data nok til at drage en entydig konklusion i forhold til effekten.

Perspektiver til Gladsaxe Kommune

En central del af Nest bygger på Co-teaching. Co-teaching er kort fortalt at to fagprofessionelle planlægger og gennemfører undervisningen sammen, med henblik på at skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor alle børn og unge har deltagelsesmuligheder. I Gladsaxe Kommune er der de seneste år arbejdet målrettet med Co-teaching, herunder at nummer to voksne har en specialpædagogisk faglighed, som kan sikre at læringsmiljøet og det konkrete undervisningsforløb understøtter alle børns behov på en konkret årgang. Den centrale forskel mellem Aarhus og Gladsaxe er således, at der i Aarhus er udvalgte klasser (Nest) mens indsatsen i Gladsaxe er målrettet bredere ud i almenmiljøet generelt.

En anden perspektivering er i forhold til samarbejdet mellem skolerne, PPR og Familieafdelingen. I Gladsaxe har den politiske beslutning om at flytte medarbejdere fra PPR og Familieafdelingen ud på skolerne skabt et andet grundlag for samarbejde, end der er i Aarhus i dag.

Nest i dagtilbud, skaber en systematik og struktur, som på mange måder minder om den pædagogiske ramme der allerede er på dagtilbud i Gladsaxe Didaktisk anvendt pædagogik. Aarhus har med Nest skabt en fælles ramme, sprog og metoder på tværs af dagtilbud og skole, som kan være med til at skabe en rød tråd i arbejdet med at udvikle inkluderende miljøer for børn og unge.

Gladsaxe Kommune
Sekretariat og Politisk betjening
04.05.2023

Gladsaxe Kommune har en række fraværsindsatser i forhold til hvilken type udfordringer barnet eller den unge er ramt af i forhold til skoleværing. Back2School tilbyder en systematik, som det vil være relevant at undersøge, hvorvidt det vil være relevant at implementere i Gladsaxe. Der er dog en opmærksomhed på, hvordan der skabes et tilbud, som tilgængelig også for familier som ikke selv er opsøgende på kommunale indsatser.